

Tietosuojailmoitus 29.10.2023

Tieteellinen tutkimus

EU:n yleinen tietosuojasetus (EU 2016/679) artiklat 12-14

1. Tutkimuksen nimi, luonne ja kesto

Tutkimuksen nimi: **Afrikkalaisten historia Suomessa**

Kertatutkimus

Seurantatutkimus

Tutkimuksen kestoaika: Aineistoa kerätään vuosina 2023 ja 2024.

Henkilötietojen käsittelyaika: Henkilötietoja säilytetään hankkeen julkaisujen ilmestymiseen asti, kuitenkin niin, että ne hävitetään viimeistään vuoden 2026 alkuun mennessä, lukuun ottamatta niitä haastatteluaineistoja, joissa haastateltavan nimi ja taustaorganisaatio on haastateltavan kanssa tehdyn kirjallisen sopimuksen perustella jätetty anonymisoimatta ja jotka voidaan haastateltavien kirjallisella suostumuksella tallentaa Tietoarkistoon tai Siirtolaisuusinstituutin arkistoon.

2. Rekisterinpitäjä

Tutkimus tehdään työsuhteessa Tampereen yliopistona toimivaan Tampereen korkeakoulusäätiöön, jolloin rekisterinpitäjä on Tampereen korkeakoulusäätiö.

Tampereen korkeakoulusäätiö sr
33014 Tampereen yliopisto
Kalevantie 4, 33100 Tampere
Y-tunnus 2844561-8

Tampereen yliopiston tietosuojavastaava dpo@tuni.fi

3. Tutkimuksen vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä

Tutkimuksen vastuullinen johtaja on rekisterinpitäjän määräämä henkilö, joka vastaa tutkimuksen toteuttamisesta. Tutkimuksesta vastaava taho voi olla myös tutkimusryhmä.

Tutkimusryhmä: Anna Rastas, Tampereen yliopisto ja Leila Koivunen, Turun yliopisto
Osoite Linna-rakennus, 33014 Tampereen yliopisto
Puhelinnumero +358 40 1909845
Sähköpostiosoite anna.rastas@tuni.fi ; leikoi@utu.fi

4. Tutkimuksen suorittajat

Anna Rastas (Tampereen yliopisto) ja Leila Koivunen (Turun yliopisto). Koska tietosuojailmoitusta edellyttävien haastatteluaineistojen keruu on hankkeessa Anna Rastaa vastuulla ja työryhmän toinen jäsen, professori Leila Koivunen, keskittyy arkistoista löytyviin historia-aineistoihin, tietosuojaa-asiat työryhmässä ovat Rastaa vastuulla.

5. Tutkimusrekisterin tietosisältö

Haastateltavan nimi, yhteystiedot (sähköpostiosoite ja puhelinnumero) sekä tarvittaessa organisaatio, jota haastateltava edustaa (esim. yhdistys). Yhteystietoja käytetään vain haastateltavien kontaktointiin. Haastatteluaineistojen sisällöistä ja niihin mahdollisesti sisältyvien henkilötietojen käytöstä ks. alla.

Henkilötietojen tietolähteet

Haastateltavat itse

6. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus. Tutkimukseen kerätään tietoja koskien afrikkalaisten ja afrikkalaisuuden historiaa Suomessa 1990-luvulle asti. Hankkeessa tuotetaan suomenkielinen tietokirja ja englanniksi ja suomeksi julkaistavia artikkeleita. Tutkimus keskittyy afrikkalaisten diasporan monimuotoisuuteen ja afrikkalaistaustaisten suomalaisten toimintaan eri elämänalueilla kuten opiskelijoina ja työelämässä, viihteen, urheilun ja taiteen parissa sekä muilla yhteiskunnallisen ja poliittisen vaikuttamisen kentillä. Tutkimushankkeestamme ja hankkeemme kumppaneista lisää tietoa hankkeen kotisivulta: <https://www.annarastas.com/afrikkalaisten-historia-suomessa/>

Tutkimuksessa hyödynnämme aiempien hankkeidemme aineistoja ja täydennämme niitä arkistoista ja muista lähteistä sekä keskusteluihin ja haastatteluihin tuotetuilla aineistoilla. Haastattelujen tarkoituksena on saada lisää tietoa afrikkalaistaustaisten ihmisten toimivuudesta Suomessa eri elämän alueilla. Niissä käsiteltävät aiheet vaihtelevat riippuen niin yksittäisten haastateltavien ammatti- ja muista taustoista kuin siitä, millaisista asioista tai yhteisöistä kussakin haastattelussa on sovittu keskusteltavan. Haastattelujen tarkemmat aiheet, ajankohdat ja kes-
tot sovitaan erikseen jokaisen haastateltavan kanssa. Osa haastatteluista tehdään lähinnä vain joidenkin tietojen varmistamiseksi.

Haastattelut voidaan haastateltavien suostumuksella nauhoittaa, muutoin haastattelija tekee keskusteluista vain muistiinpanoja. Haastattelut voidaan tehdä kasvokkain, zoomissa tai esimerkiksi sähköpostikirjeenvaihdon muodossa. Haastateltavalla on mahdollisuus kieltäytyä keskustelemasta aiheista, joista hän ei halua puhua, ja esittää toivomuksiaan ja ehtoja sen suhteen, miten häneltä saatuja tietoja voidaan käyttää tutkimusjulkaisuissa.

Koska erityisesti afrikkalaistaustaisiin kohdistuu Suomessa rasistista häirintää, haastateltavien kanssa keskustellaan ja heitä kannustetaan pohtimaan tarkkaan sitä, haluavatko he esiintyä omalla nimellään vain anonyymeina tietolähteinä. Samasta syystä haastatteluaineistoissa mahdollisesti mainittaviin, edelleen elossa oleviin henkilöihin viitataan tutkimusjulkaisuissa heidän nimillään vain perustelluista syistä ja kyseisten henkilöiden suostumuksella, elleivät samat tiedot ole muutoinkin julkisesti saatavilla.

7. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta EU:n yleinen tietosuojalaki, artikla 6 kohta 1 sekä tietosuojalaki 4 §:

Tutkittavan suostumus, niissä tapauksissa joissa haastateltava antaa luvan siihen, että hänet voidaan mainita tutkimusjulkaisuissa tietolähteenä

Yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö

tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi

- tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi

8. Arkaluonteiset henkilötiedot (erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ja rikostiedot)

- Tutkimuksessa ei käsitellä arkaluonteisia henkilötietoja
- Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:
- Rotu tai etninen alkuperä
 - Poliittiset mielipiteet
 - Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
 - Ammattiliiton jäsenyys
 - Geneettiset tiedot
 - Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
 - Terveystiedot
 - Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artikkelit 9 (erityiset henkilötietoryhmät) ja 10 (rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvät tiedot) sekä tietosuojalaki 6 ja 7 §:t

- Rekisteröidyn suostumus
- Käsittely koskee henkilötietoja, jotka rekisteröity on nimenomaisesti saattanut julkisiksi;
- Yleistä etua koskeva tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi tai julkisen vallan käyttö
- Käsittely on tarpeen yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten

Monet hankkeeseen haastateltavina osallistuvat identifioituvat itse afrikkalaisten diasporaan. Emme kuitenkaan – jo tutkimuseettisistä syistä – voi olettaa heidän rotuaan tai etnistä taustansa. Kun tällaiset asiat tulevat ilmi, tietojen taustalla on aina henkilön suostumus. Henkilötietojen osalta haastateltavista tallennetaan ainoastaan nimi ja yhteystiedot sekä tarvittaessa instituutio tai yhteisö (esim. järjestö), jota he edustavat. Tällöin esim. järjestön nimi voi antaa viitteitä haastateltavan rotuun/etnisyyteen, mutta muutoin emme kerää ko. tietoja haastateltavista.

9. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tietosuoja-asiat työryhmässä sovittu Anna Rastaaan vastuulle, koska Koivunen keskittyy arkistoista ym. löytyviin historia-aineistoihin. Yhteyshenkilö: Anna Rastas (anna.rastas@tuni.fi)

10. Henkilötietojen siirto

Henkilötietoja ei siirretä tutkimusryhmän ulkopuolelle.

11. Henkilötietojen siirto tai luovuttaminen EU:n/ETA-alueen ulkopuolelle

Henkilötietoja ei siirretä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle:

12. Rekisterin suojauksen periaatteet

Manuaalinen aineisto (esim. paperiaineisto) suojataan säilyttämälle se lukitussa tilassa olevassa lukitussa kaapissa.

Digitaalisen aineiston suojaaminen (esim. tietojärjestelmät ja laitteet):

- käyttäjätunnus
- salasana
- kaksivaiheinen käyttäjän tunnistus (MFA)

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa, mikäli haastateltavat sitä edellyttävät.
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska kyse on historiikista, ja osa haastateltavista voi haluta esiintyä omalla nimellään. Sopimus joko haastateltavien nimien mainitsemisesta tai anonymisoinista tehdään kirjallisesti ennen haastattelun alkua. Julkaisuissa voidaan viitata haastatteluissa mainittuihin henkilöihin nimellä, elossa olevien henkilöiden osalta kuitenkin vain näiden omalla suostumuksella, ellei ko. tieto ole muutoinkin julkisesti saatavilla.

Tietojen suojaus tietojen siirroissa:

Henkilö- ja henkilöihin yhdistettävissä olevia salattavia tunnistetietoja voidaan käsitellä tutkijaryhmässä tapaamisissa, mutta tutkijaryhmän sisälläkään niitä ei siirretä esim. sähköpostitse.

13. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusrekisteri hävitetään haastateltavien kontaktointia varten kerättyjen tunnistetietojen osalta.
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan anonymisoituna ilman tunnistetietoja
- Tutkimusrekisteri arkistoidaan tunnistetiedoin

Osa haastatteluaineistosta voidaan, mikäli haastateltavat ovat antaneet siihen kirjallisen suostumuksensa, säilyttää jatkokäyttöä varten luovuttamalla se joko Tietoarkistoon tai Siirtolaisuusinstituutin arkistoon. Tällöin haastatteluaineistoihin mahdollisesti sisältyvät henkilötiedot joko anonymisoidaan tai arkistoidaan tunnistetiedoin sen mukaisesti mitä haastateltavan kanssa on kirjallisesti suostumuslomakkeessa sovittu.

14. Rekisteröidyn oikeudet ja niiden mahdollinen rajoittaminen

Rekisteröidyllä on, ellei tietosuojalainsäädännöstä muuta johdu:

- Tietojen tarkastusoikeus (oikeus saada pääsy henkilötietoihin)
 - o Rekisteröidyllä on oikeus tietää, käsitelläänkö hänen henkilötietojaan vai ei, ja mitä henkilötietoja hänestä on tallennettu.
- Oikeus tietojen oikaisemiseen
 - o Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että häntä koskevat virheelliset, epätarkat tai puutteelliset henkilötiedot oikaistaan tai täydennetään ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi henkilöllä on oikeus vaatia, että tarpeettomat henkilötiedot poistetaan.
- Oikeus tietojen poistamiseen
 - o Rekisteröidyllä on poikkeustapauksissa oikeus saada henkilötietonsa kokonaan poistettua rekisterinpitäjän rekistereistä (oikeus tulla unohdetuksi).
- Oikeus käsittelyn rajoittamiseen
 - o Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn rajoittamista siksi aikaa, kunnes hänen tietonsa on asianmukaisesti tarkistettu ja korjattu tai täydennetty.
- Vastustamisoikeus
 - o Henkilöllä on tietyissä tilanteissa oikeus henkilökohtaiseen, erityiseen tilanteeseensa perustuen milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä.
- Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
 - o Rekisteröidyllä on tietyissä tilanteissa oikeus saada häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on toimittanut rekisterinpitäjälle, jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koineellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää tiedot toiselle rekisterinpitäjälle.
- Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle
 - o Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkansa sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, jos hän katsoo, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679. Rekisteröidyllä on lisäksi oikeus käyttää hallinnollisia muutoksenhakukeinoja sekä muita oikeussuojakeinoja.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja@om.fi

Rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä koskevissa pyynnöissä noudatetaan rekisterinpitäjän tietopyyntöprosessia.